

ÚVODNÍ POZNÁMKA

Od: Generální sekretariát rady EU

Pro: Rada EU

Č. předch. dok.:8448/04 EDUC 89 SOC 179

Věc: Návrh rezoluce Rady EU a zástupců jednotlivých členských zemí na jednání Rady o posilování politik, systémů a aktivit v oblasti celoživotního poradenství v Evropě

EDUC 109
SOC 234

Pro delegáty je přiložen text výše uvedeného návrhu rezoluce, která vychází z jednání Rady stálých zástupců ze 14. května 2004. Na konci setkání president prohlásil, že až na jazykové výhrady byl text jednohlasně odsouhlasen.

Pokud bude tento souhlas potvrzen, Rada a zástupci vlád členských zemí v Radě budou moci přiloženou rezoluci přijmout.

Návrh Rezoluce ze setkání Rady a zástupců vlád členských zemí na téma Posilování politik, systémů a praxe na poli celoživotního poradenství v Evropě

**RADA EVROPSKÉ UNIE A ZÁSTUPCI VLÁD ČLENSKÝCH ZEMÍ NA JEDNÁNÍ
RADY,**

BEROU NA VĚDOMÍ, ŽE

1. V kontextu celoživotního učení SE, poradenství představuje soubor aktivit¹, které umožňují občanům jakéhokoli věku a kdykoli během života zjišťovat jejich schopnosti, kompetence a zájmy, aby mohli činit rozhodnutí ohledně vzdělání, odborné přípravy a zaměstnání a řídit své individuální životní cesty ve vzdělávání

¹ Příklady takovýchto aktivit jsou poskytování informací a rad, poradenství, vyhodnocování kompetencí, mentoring, právní poradenství, trénink rozhodování se a dovedností pro kariérní rozvoj. Pro vyloučení nejasností, jelikož jednotlivé členské země pro označení služeb vztahujících se k těmto aktivitám užívají různých pojmů, jako educational, vocational guidance nebo career guidance, guidance and counselling, occupational guidance/counselling services, atd., tento text používá pojmu „guidance“ (poradenství) pro jednotlivé případně všechny poskytované formy, a členské státy by je měly vztahovat ke službám, poskytovaným v jejich zemích.

se, práci a v jiných oblastech, v nichž tyto schopnosti a kompetence získávají a/nebo jich užívají.

2. Poskytování poradenství v systému vzdělávání a odborné přípravy, a to zejména ve školách a školských zařízeních, má nepostradatelnou roli při zajištění pevného základu, na němž jsou založena vzdělávací a profesní rozhodnutí jednotlivců, a pomáhá jim rozvinout efektivní řízení svého vlastního vzdělávání a kariéry. Je také klíčovým nástrojem pro instituce poskytující vzdělávání a odbornou přípravu a pomáhající zlepšovat kvalitu vzdělávání.
3. Celoživotní poradenství přispívá k dosahování cílů Evropské Unie týkajících se ekonomického rozvoje, efektivity trhu práce, profesní a geografické mobility tím, že zvyšuje efektivitu investic do vzdělávání a odborné přípravy, celoživotního učení se a rozvoje lidského kapitálu a pracovní síly.
4. Efektivní poskytování poradenství má klíčový význam při zabezpečování sociální inkluze, sociální rovnosti, rovnosti pohlaví a aktivního občanství prostřednictvím podpory účasti jednotlivců na vzdělání a odborné přípravě a při volbě realistické a smysluplné kariéry.
5. Poradenství se v členských zemích Evropské Unie poskytuje prostřednictvím široké škály struktur, systémů a praxe napříč sektory vzdělávání, odbornou přípravou, zaměstnaností, nezaměstnaností, v privátním i veřejném sektoru. Tato rozmanitost poskytuje bohatou základnu pro spolupráci a vzájemné učení se.
6. Poradenství může poskytnout jednotlivcům výraznou pomoc během jejich přechodu mezi jednotlivými stupni a oblastmi vzdělávacích a školicích systémů, mezi školou a dospělým životem; může pomoci mladým lidem vracejícím se ke vzdělávání nebo odbornému vzdělávání po předčasném odchodu ze školy; osobám vracejícím se na trh práce po dobrovolném nebo nedobrovolném období nezaměstnanosti nebo pobytu v domácnosti; nebo pracovníkům tam, kde restrukturalizace vyžaduje, aby změnili povahu svého zaměstnání; a starším zaměstnancům nebo imigrantům.
7. Kvalita poradenství poskytovaného během života je klíčovou složkou strategií vzdělávání, odborné přípravy a zaměstnatelnosti pro dosažení strategických cílů Evropy – stát se do roku 2010 nejdynamičtější na znalostech založenou společností světa.

PŘIPOMÍNÁJÍ SI, ŽE

1. *Zpráva o konkrétních budoucích cílech systémů vzdělávání a odborné přípravy*, přijatá Evropskou Radou ve Stockholmu v roce 2001, označila přístup k poradenským službám, zajištění jejich kvality, roli poradenství v rozvoji lidských zdrojů a pro usnadnění mobility při učení a zaměstnání v Evropě jako prioritní oblasti rozvoje v rámci realizace pracovního programu *Vzdělávání a odborná příprava 2010*.

2. Komuniké Evropské Unie o celoživotním vzdělávání (listopad 2001), nazvané *Proměna evropského prostoru oblasti celoživotního učení se v realit (Making a European Area of Lifelong Learning a Reality)*, zdůraznilo poradenství jako průřezové téma jdoucí napříč rozvojem a zaváděním strategií pro celoživotní učení se, a jako prioritní oblast na evropské i na národní úrovni.
3. Bílá kniha *Nové podněty pro evropskou mládež (A New Impetus for European Youth, 2001)* zdůrazňuje potřebu vytvořit pro mladé flexibilní poradenský systém umožňující stálý přístup k celoživotnímu vzdělávání a odborné přípravě postihujícímu celou šíři života.
4. *Rezoluce Rady o celoživotním vzdělávání* z 27. června 2002 doporučila, aby členské státy i Komise kladly důraz na poskytování a přístup ke kvalitním informacím o možnostech vzdělávání se a odborné přípravy v Evropě, zaměřených na různé cílové skupiny.
5. V komuniké *Akční plán pro dovednosti a mobilitu (Action Plan for Skills and Mobility, 2002)* Komise poznamenává, že profesní a geografická mobilita v Evropě a zvyšování dovedností pracovní síly lze zvýšit zabezpečením lepší dostupnosti informací a poradenství pro zaměstnance i zaměstnavatele.
6. Směrnice (2002/73/EC) doplňující směrnici (76/208/EEC) o *Rovném přístupu k mužům a ženám (Directive on Equal Treatment of Men and Women)* zaměřená na rovný přístup k zaměstnání, k odborné přípravě, k pracovnímu postupu a rovným pracovním podmínkám zahrnuje požadavek přístupu ke všem typům a všem úrovním profesního poradenství.
7. *Rezoluce Rady o podpoře zvýšené evropské spolupráce v odborném vzdělávání a přípravě (The Council Resolution on the Promotion of Enhanced European Co-operation in Vocational Education and Training)* z 19. prosince 2002 potvrdila, že prioritou by mělo být posilování politik, systémů a praxe spojených s informacemi a s poradenstvím v členských státech, s cílem podpořit profesní a geografickou mobilitu evropských občanů.
8. V komuniké Evropské Komise nazvaném *Efektivní investice do vzdělávání a odborné přípravy: nezbytnost pro Evropu (Investing Efficiently in Education and Training: an Imperative for Europe, 2003)* se poznamenává, že investice do poradenských služeb je třeba vnímat jako strategie včasné prevence, která může výrazně omezit nerovnosti mezi vzděláváním a odbornou přípravou a potřebami trhu práce, zvýšit procento absolventů středního a vyššího vzdělávání, a umožnit přechod do práce, stejně jako návrat ke studiu.
9. *Evropské směrnice zaměstnanosti (European Employment Guidelines, 2003)* doporučují jako prioritu poskytování včasného poradenství pro zabránění zvyšování nezaměstnanosti, a zejména dlouhodobé nezaměstnanosti.
10. *Závěry Rady z 25. listopadu 2003 o rozvoji lidského kapitálu pro sociální kohezi a konkurenceschopnost (The Council Conclusions of 25 November 2003 on the development of human capital for social cohesion and competitiveness)*

zdůraznily význam konzistentnosti a komplementarity mezi politikou v oblasti vzdělávání a odborné přípravy a strategiemi v sociální a ekonomické oblasti.

11. *Rezoluce Rady z 25. listopadu 2003 o vytváření otevřeného vzdělávacího prostředí ve školách v rámci prevence a boje proti školní neúspěšnosti a pocitu odcizení u mladých lidí (Council Resolution on making school an open learning environment to prevent and combat early school leaving and disaffection among young people)* uznává potřebu posílit sepjetí a součinnost mezi školním a pracovním životem a potřebu propagovat sociální inkluzi zapojením rodin a mládežnických a dobrovolnických organizací.
12. A v závěru, *Společná prozatímní zpráva (Joint Interim Report, 2004) Rady a Evropské Komise o lisabonské strategii nazvaná Vzdělávání a odborná příprava 2010: úspěch lisabonské strategie závisí na naléhavých reformách (Education and Training 201: the Success of the Lisbon Strategy Hinges on Urgent Reforms)* označila poradenství za jednu ze čtyř klíčových aktivit pro vytvoření otevřeného, atraktivního a dostupného vzdělávacího prostředí s cílem „...podpořit učení se v každém věku a v různém prostředí, podpořit občany při rozhodování o jejich učení a práci, a zejména usnadnit jejich přístup a rozvoj prostřednictvím rozmanitých vzdělávacích příležitostí a kariérového postupu.“

POZNAMENALI:

- Že přechod k ekonomice a společnosti založené na znalostech vytváří nové výzvy pro tvůrce politik v oblasti rozvoje lidských zdrojů a poradenské politiky, systémů a praxe.
- Že naléhavá potřeba vytvoření společnosti založené na znalostech a potřeba celoživotního vzdělávání se vyžaduje intenzivně se zaměřit na poradenskou politiku na národní, rezortní, regionální a místní úrovni. Je třeba poskytovat tyto služby v takovém časovém rozsahu a v takových formách, které podpoří občany v dalším rozvoji jejich dovedností a schopností během celého jejich života v souladu s měnícími se potřebami trhu práce. Takovéto služby je třeba vnímat jako aktivní nástroj a jednotlivce pozitivně vést k jejich využívání.
- Že zvýšenou spoluprací v oblasti poradenství na všech úrovních je třeba vnímat z perspektivy celoživotního vzdělávání, s cílem plně využít rozmanitost systémů, které v současné době fungují v členských státech Evropské unie a překonat rozdílnost jednotlivých forem poskytování služeb.
- Že v Evropě probíhají relevantní aktivity, zejména práce skupin sledující lisabonské cíle ohledně rozvoje společných konceptů a principů pro celoživotní poradenství, aktivity podporované programy EU v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a zaměstnanosti a Evropským Sociálním Fondem (ESF), a zdůraznili potřebu koordinace a souladu mezi těmito aktivitami.
- Výsledky hodnocení politik poradenství v evropských zemích realizovaných společně Evropskou komisí (prostřednictvím Evropského centra pro rozvoj odborné přípravy - CEDEFOP) a Evropskou vzdělávací nadací (ETF) a OECD ve spojení se Světovou bankou, které ukazují, že v mnoha zemích politiky, systémy a praxe pro poradenství v Evropě nevyhovují požadavkům ekonomik

a společností založených na znalostech, a vyžadují reformu politik a opětovné zvážení praxe v této oblasti.

- Rámec aktivit pro celoživotní rozvoj kompetencí a kvalifikací (the Framework of Actions for the Lifelong Development of Competences and Qualifications) schválený evropskými sociálními partnery v rámci evropského sociálního dialogu zdůrazňuje nutnost přístupu zaměstnanců i podniků k informačním a poradenským službám v souladu s požadavky rozvoje kompetencí jednotlivých pracovníků.

ZDŮRAZNUJÍ:

- Že s ohledem na místní podmínky by všichni evropští občané měli mít přístup k poradenským službám ve všech životních etapách, přičemž zvláštní pozornost by se měla věnovat ohroženým jednotlivcům a rizikovým skupinám.
- Preventivní roli poradenských služeb při podpoře úspěšného absolvování studia a jejich příspěvek při podpoře jednotlivcům v rozhodování o svém učení se a kariéře, a při reintegraci osob, které předčasně opustily školu, do programů vzdělávání a odborné přípravy.
- Význam poradenství při podpoře sociální a ekonomické integrace občanů prostřednictvím zvýšení dostupnosti vzdělávání, odborné přípravy a pracovních příležitostí, zvýšení procenta úspěšných absolventů studia na všech úrovních vzdělávání a odborné přípravy, včetně dalšího a vyššího vzdělávání a odborné přípravy dospělých a pomoci při profesní a geografické mobilitě studujících a pracovníků v Evropě.
- Potřebu flexibility a rozmanitosti poskytování poradenství, včetně využití inovativních metod a technologií, přesahujících a příbuzných služeb pro zvýšení dostupnosti těchto služeb, zejména pokud se jedná o péči o těžko dosažitelné mladé lidi a dospělé a překonání ekonomického a geografického znevýhodnění.
- Centrální postavení osob, kterým jsou poradenské služby určené, při tvorbě jejich koncepcí i při jejich hodnocení poradenství.
- Začlenění všech relevantních hráčů, včetně sociálních partnerů, v souladu s národní praxí do poradenského procesu, a to jak zajištěním přístupu zaměstnanců k poradenským službám, tak podporou poskytovatelů vzdělávání a odborné přípravy a poradenských služeb, například poskytnutím pracovních zkušeností a možností sledovat výkon práce, podporou podnikání a podnikatelského ducha a umožněním dostupnosti poradenských služeb pro zaměstnance.

POTVRZUJÍ JAKO PRIORITY:

- Svůj závazek rozvíjet kvalitu poskytovaného poradenství pro všechny občany Evropy, dostupného ve všech etapách života, s cílem umožnit rozhodování o vzdělávacích a pracovních dráhách a přestupech mezi nimi.
- Potřebu další spolupráce v oblasti poradenství prostřednictvím aktivit a politik vytvořených především v kontextu rozvíjení Lisabonské strategie na poli vzdělávání a odborné přípravy, *Vzdělávání a odborná příprava 2010 (Education and Training 2010)*, a také zohlednění *Evropské strategie zaměstnanosti (European Employment Strategy)*, *Rámcové strategie a rovnosti pohlaví (The Framework Strategy and Gender Equality)* a evropských politik pro sociální inkluzi, mobilitu a služby veřejného zájmu (*European Policies and Social Inclusion, Mobility, and Services of General Interest*).
- Význam změny těžiště poradenských služeb v souladu s rozvíjením celoživotního učení se občanů ve všech oblastech života a při podpoře jejich rozhodovacích dovedností jako nedílné součásti vzdělávacích programů a odborné přípravy.
- Rozvoj národních, regionálních a místních mechanismů zajišťování kvalitních poradenských služeb, informací a produktů (včetně on-line služeb), zejména z pohledu občanů / klientů.
- Potřebu posílit struktury pro rozvoj politiky a systémů na národní a regionální úrovni zapojením klíčových hráčů (jako například ministerstev, sociálních partnerů, služeb zaměstnanosti, poskytovatelů služeb, poradců, vzdělávacích institucí a institucí pro odbornou přípravu, spotřebitelů, rodičů a mládeže).
- Potřebu řešit otázky poradenské politiky v rámci pracovního programu *Vzdělávání a odborná příprava 2010 (Education and Training 2010)*.

VYZÝVAJÍ KOMISI:

- Ke zvýšení spolupráce s příslušnými organizacemi na mezinárodní úrovni, jako například OECD, ILO, UNESCO, při rozvoji politik a konkrétních aktivit pro celoživotní poradenství.

VYZÝVAJÍ ČLENSKÉ STÁTY:

- K přezkoumání stávajících národních poradenských služeb, kde je to třeba, v sektoru vzdělávání, odborné přípravy a zaměstnanosti z hlediska závěrů hodnocení poradenské politiky Komisí, OECD a Světovou bankou.
- Hledat způsoby zajištění efektivní spolupráce a koordinace mezi poskytovateli poradenských služeb na národní, regionální a místní úrovni, s cílem rozšířit dostupnost a koherenci v poskytování služeb, zejména rizikovým skupinám .
- Podpořit školy, instituce dalšího a vysokoškolského vzdělávání a odborné přípravy k podpoře reflexivních technik učení a autonomního učení se, s cílem umožnit mladým lidem a dospělým, aby sami efektivně řídili své vzdělávací a kariérové dráhy.

VYZÝVAJÍ ČLENSKÉ STÁTY A KOMISI V RÁMCI JIM PŘÍSLUŠNÝCH KOMPETENCÍ:

- Vybudovat nové a adaptovat stávající evropské struktury a aktivity (sítě, pracovní skupiny, programy) souvisejících s implementací výše uvedených priorit.
- K tomu, aby ve spolupráci se všemi příslušnými aktéry včetně sociálních partnerů určili oblasti, v nichž spolupráce a podpora na evropské úrovni může posílit rozvoj poradenství na národní úrovni.
- K zajištění maximální návratnosti spolupráce členských států na poli celoživotního poradenství financované z existujících i budoucích nástrojů vzdělávání a odborné přípravy a Evropského Sociálního Fondu, z hlediska dopadu na politiky, systémy a praxi na evropské i národní úrovni.
- K zajištění včlenění genderového pohledu do všech politik a praxe vztahující se k poskytování poradenství.
- K podpoře poskytovatelů základního i návazného vzdělávání poradenských pracovníků, tak aby ve svých programech odráželi dobrou praxi v EU.
- Ke spolupráci na zvýšení kvality informací o příkladech dobré praxe na mezinárodní a národní úrovni a zvýšení jejich dostupnosti pro rozhodovací sféru.
- K začlenění hlediska poradenské politiky do budoucích zpráv o naplňování programu *Vzdělávání a odborná příprava 2010*.